

Willibrordzondag 2023

Preekschets en voorbeden

7 november is de feestdag van de heilige Willibrord, Apostel van de Lage Landen en patroonheilige van christenen in Nederland. Sinds 1949 viert de Nederlandse Kerk op de zondag het dichtst bij zijn gedenkdag Willibrordzondag, waarop de oecumene centraal staat. Wij bidden met Christus mee “opdat allen één zijn” (Johannes 17,21). De Katholieke Vereniging biedt onderstaande preekschets en voorbeden aan in de hoop daarmee de prediking en het gebed op die dag te ondersteunen. Ze zijn goedgekeurd door de Nationale Raad voor de Liturgie. De bisschoppelijke collecte op Willibrordzondag is bestemd voor het werk van onze vereniging.

31e zondag door het jaar A, 5 november 2023

Mal 1,14b – 2,2b. 8-10; 1Tess 2,7b-9.13; Mt 23,1-12

“Hebben wij niet allen één vader?”

In gesprekken met christenen van allerlei soort hoor je gemakkelijk: “We hebben toch één God! Het maakt toch niet uit welk geloof je hebt.” Het zijn vaak de wat oppervlakkige opmerkingen die tekenend zijn voor deze tijd waarin wij als katholieken, protestanten, orthodoxen en oriëntaalse christenen elkaar beter hebben leren kennen. Een wat gemakkelijke reactie, maar het getuigt wel van een aanvoelen, namelijk dat oecumene een gezamenlijk vertrekpunt zoekt. Oecumene begint daar waar wij elkaar ontmoeten en verrassend concluderen dat er met de ander goed te praten valt. In de oecumene zoeken we naar wat ons verbindt. Deze ervaringen van herkenning zijn niet nieuw meer, en gaan nog steeds door.

Zo horen we vandaag in de eerste lezing: “Hebben wij niet allen één Vader? Heeft niet één God ons geschapen?” En in het evangelie zegt Jezus: “Noemt niemand op aarde ‘vader’; gij hebt maar één Vader, de hemelse.” De Bijbel legt getuigenis af van onze gemeenschappelijke goddelijke oorsprong.

In de eerste lezing uit het boek Maleachi gaat het over de periode na de Babylonische ballingschap aan het begin van de 5e eeuw voor Christus. De tempel is weer herbouwd, de stad Jeruzalem weer bewoond en het volk Israël weer verzameld – al is niet iedereen uit de ballingschap teruggekeerd. Maar het enthousiasme is inmiddels weer verdwenen. Er zijn misbruiken ingeslopen. Opnieuw doen zich interne crises voor, economisch en godsdienstig. Met name de priesters moeten het in de eerste lezing ontgelden. Ze luisteren niet naar God, ze bekommeren zich niet om de glorie van Gods naam en ze verwaarlozen hun plichten met de offerdiensten en het onderricht van het volk. “Hebben wij niet allen één Vader? Heeft niet één God ons geschapen?” Met andere woorden: Hebben wij niet allemaal onze verantwoordelijkheid? Moeten wij niet allemaal onze eerbied aan God betuigen? Horen wij niet allen bij elkaar? Is het niet belangrijk samen te bouwen aan het ene Volk van God?

Samen het gesprek aangaan brengt ook met zich mee dat we omkijken naar de tijd dat we gescheiden van elkaar onze eigen wegen gingen. Het is een kritisch achterom kijken. We ontkomen er niet aan als we samen vooruit willen, en het vraagt geduld, tijd en respect. In dit verband is de laatste zin van de eerste lezing van belang: “Waarom bedriegen wij elkaar dan en schenden wij daarmee het verbond, dat met onze vaders is gesloten?” De profeet Maleachi stelt veel retorische vragen waaronder ook

deze kritische naar het verleden van het volk Israël. Ook de kerkgeschiedenis van de christenen is een pijnlijke geschiedenis waarin we elkaar hebben bestreden en zo Gods verbond hebben verbroken – in zoverre wij dat als mensen kunnen, want God zelf blijft zijn verbond trouw. Dat heeft Hij in Christus laten zien.

In een gezonde oecumenische dialoog is het vertrekpunt de overtuiging dat we allen één vader hebben zoals de profeet Maleachi zegt. Hiermee kan hij God bedoelen, maar evengoed onze vader Abraham of Jakob, onze gemeenschappelijke stamvader. Het principe blijft hetzelfde: een gezamenlijk vertrekpunt, een gezamenlijke oorsprong, en de overtuiging dat het in de loop van de geschiedenis mis is gegaan en dat de eenheid gescheurd en verbroken is.

In de oecumenische dialoog is het vervolgens ook belangrijk om gezamenlijk naar de geschiedenis te kijken, pijnpunten te benoemen en zo nodig vergiffenis te vragen aan de ander. Waar ging het fout en waarom? Wat was onze eigen rol als kerk? Er kan van een dialoog gesproken worden als er verschillen van inzicht zijn, als verschillende groepen op verschillende manieren tegen de geschiedenis aan kijken. Ieder kijkt op zijn eigen manier naar het verleden. En het is goed je bewust te zijn van je eigen perspectief en van je eigen verankering in de kerk als instituut.

Het boek van de profeet Maleachi bestaat uit een aantal disputen. Er worden vragen gesteld die ons bewust moeten maken van de problemen die er zijn. De goede vragen stellen is een belangrijk onderdeel van een dialoog. De vraag die in de eerste lezing wordt gesteld “hebben wij niet allen één Vader” is een retorische. Het antwoord daarop kan alleen maar zijn: ja, wij hebben maar één Vader. De dialoog kan dan vervolgens gaan over wat dat voor ieder van ons betekent, en hoe we die overtuiging voor onszelf uitleggen en beleven. Dan komen de verschillen die er ook zijn aan het licht. En dan is er een gesprek en leren we van elkaar, tenminste als we elkaars overtuiging en verantwoordelijkheid respecteren.

Moge de heilige Willibrordus, de patroon van Nederland en onze gemeenschappelijk vader in het geloof ons helpen op de weg naar de eenheid.

Gebed van de gelovigen

Laat ons nu op voorspraak van de heilige Willibrordus bidden tot de ene God die ons aller Vader is:

1. Voor de Paus, de bisschoppen en allen die verantwoordelijkheid dragen in onze Kerk: dat zij zich in het spoor van de synode inzetten voor een eerlijke dialoog met christenen van andere kerken en voor een gezamenlijk getuigenis van onze gemeenschappelijke vader en van de Zoon die ons Hem heeft doen kennen.
2. Voor mensen die lijden onder oorlog en terreur, om wegen van verzoening en de gave van duurzame vrede. Voor de slachtoffers van natuurrampen, voor de vluchtelingen die naar ons land komen en voor de natuur die lijdt onder onze levensstijl: dat wij samen met andere christenen ruimhartig bijdragen aan behoud en herstel van de natuur en hulp aan slachtoffers en vluchtelingen.
3. Voor de verantwoordelijken in politiek en bestuur: dat zij de problemen waarvoor wij samen staan, eendrachtig aanpakken en in staat zijn om te kiezen voor dialoog tot vrede als vrucht van gerechtigheid.
4. Voor ons allen: om vertrouwen in de kracht van het gebed.
5. Voor de intenties van onze gemeenschap [...]; en voor onze overleden broeders en zusters [N. en N.] (voor wie dit H. Misoffer in het bijzonder wordt opgedragen): dat zij mogen leven in het huis van de hemelse Vader.